

KONFEDERACIJA
EDVARDA KACIČEVIČA
V CELJU

111307

Elkroj

Elkroj

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE
„ELKROJ“ MOZIRJE

Številka 2
Leto 1984

Glavni urednik: Vida Skok
Naklada: 720 izvodov
Tisk: Grafika Prevalje
S sklepom št. 421-1/72 z dne 13. 1. 1977
oproščeno plačila prometnega davka.

ZLATA PLAKETA SŠGZ ELKROJU

SŠGZ je letos prvič podelila priznanja za uspešno delo OZD in posameznikom. Na svoji seji dne 25. 4. 1984 je skupščina SŠGZ sprejela sklep, da se zlata plaketa podeli naši DO.

Elkroj je zlato plaketo prejel za doseganje izrednih gospodarskih rezultatov ter za pospeševanja izvoza na konvertibilno področje. Zaradi doseganja visoke produktivnosti, ki se lahko meri s produktivnostjo na zahodu – je bilo poudarjeno v obrazložitvi – dosega Elkroj rezultate, ki ga uvrščajo v sam vrh slovenskih in jugoslovanskih konfeksionarjev.

Plaketo je na slavnostni podelitvi sprejela predsednica DS DO Elkroj, tov. Ivanka Šaponjič.

Dobitniki ostalih priznanj SŠGZ:

Srebrni plaketi sta prejela tov. Marjan Gaberšek, direktor Modnega salona iz Titovega Velenja in REK, DO Tiskarna, za vidnejše zasluge pri razvoju gospodarstva, častne plakete pa tov.

Miklavc Franc, predsednik IS SO Mozirje, Strašek Bogomir, sekretar OK ZKS Mozirje in Lednik Božidar, predsednik IS SO Titovo Velenje, vsi za sodelovanje v organih SŠGZ in za krepitev gospodarskega sodelovanja. Diplome SŠGZ pa so prejeli: Vrhovnik Anton, direktor ZKZ Mozirje, Rogič Dragan, direktor DO REK Sipak, Planovšek Kristian, vodja TOZD Iverna – Gorenje Glin, Dolejši Štefan, vodja TOZD Era Kopljas in Gabrovec Rudi,

direktor LB TB Titovo Velenje, za sodelovanje v organih SŠGZ oziroma za dosežke pri razvoju gospodarstva.

Vsem nagrajencem veljajo čestitke, nam, kot dobitnikom najvišjega priznanja SŠGZ pa pomeni to dodatno obvezo, da rezultate, ki smo jih dosegli in za katere smo bili nagrajeni tudi zadržimo, oziroma jih še izboljšamo.

PRVI REZULTATI POSLOVANJA V TEKOČEM LETU

V načrtu poslovnih ciljev naše delovne organizacije za leto 1984 je zapisano, da bo v tem letu velik poudarek na izvozu, za katerega smo namenili kar 59 % vseh kapacitet obeh temeljnih organizacij v Mozirju in Šoštanju. Količinsko in vrednostno povečanje izvoza bo za ELKROJ bistvenega pomena, saj bomo le na ta način prigrisodarili potrebna devizna sredstva za nabavo reprodukcijskega materiala, opreme, rezervnih delov in za združevanje na nivoju reprodukcijske verige (dobavitelji surovin).

Ko smo na zborih delavcev razpravljali o rezultatih poslovanja v prvem tromesečju letošnjega leta smo z zadovoljstvom ugotovili, da se izvozna prizadevanja oziroma cilji dejansko uresničujejo. V primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta smo povečali količinsko izvoz za 24 %, letni plan pa smo dosegli že s 33 %. Tak rezultat oziroma uspeh pa ni bil dosežen z lahkoto, saj smo zaradi najrazličnejših objektivnih težav (ozko grlo v likalnici, kratki izdobjavni roki) delali tudi na marsikatero prosto soboto. Podobne uspehe kot pri količinah smo dosegli tudi pri vrednosti

izvoza, saj je le—ta vrednostno kar za 55 % večji kot lani, letni plan pa je dosežen z 32 %.

Vse kaže, da bo dinamika izvoza do konca polletja pa tudi do konca leta podobna doseženi v prvem trimesečju. To pa pomeni, da bo TOZD Konfekcija Mozirje plasirala v izvoz 90 %, TOZD Konfekcija Šoštanj pa vsaj 50 % svojih kapacitet.

Proizvodnja za domači trg ni dosegla planiranih količin, saj je bil letni plan dosežen le z 20 %. To je posledica izpada določenih količin pri kooperacijski proizvodnji tudi zaradi pomanjkanja nekaterih vrst reprodukcijskega materiala v zadnjih mesecih preteklega leta. Izgledi do konca tega polletja pa so taki, da bo tudi proizvodnja za domači trg dosegla predvideni nivo in s tem bistveno vplivala na finančni rezultat.

Finančni vidik doseženih rezultatov je v prvem trimesečju ugoden. Lanskoletni nivo elementov formiranja in delitve dohodka je znatno presežen, medtem ko je letni plan dosežen z okoli 20 %. Poudariti moramo, da je

neplačana realizacija ob koncu tromesečja znatno porasla, kar je bistveno vplivalo na višino dohodka. Vzrok za skokovit porast neplačane realizacije je v tem, da je bila večina dobav gotovih izdelkov opravljenih v zadnji dekadi meseca marca, zaradi česar sta se nastanek dolžniško upniškega razmerja in obveznost plačila pomaknila v mesec april.

Dinamika osebnih dohodkov se giblje v mejah resolucije in določil družbenega dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1984 in v skladu s samoupravnimi splošnimi akti predvsem pa v okviru uspehov gospodarjenja. Povprečni osebni dohodek je znašal v tem obdobju 25.218,— din. Vzpodbudno je dejstvo, da je kar 64 % delavcev Elkroja prejelo osebni dohodek med 20.000,— do 30.000,— din in le 2,2 % do 15.000,— din mesečno. Zaskrbljuje nas zaostajanje rezultatov in s tem osebnih dohodkov v okoliših organizacijah združenega dela, ker se zavedamo, da imajo lahko prevelika odstopanja negativne vplive.

Peter Širko

IZVOZ - POGOJ ZA USPEŠNO POSLOVANJE V PRIHODNJE

Vse bolj na dlani je, da je izvoz na konvertibilno področje eden najpomembnejših pogojev za rešitev iz gospodarskih težav, v katerih se kot družba nahajamo. Z izvozom pridobimo prepotrebne devize, tako za nemoteno poslovanje, kot za

poravnavo zapadlih dolgov do tujine. Brez izvoza si tudi Elkroja v prihodnje ne moremo zamišljati niti tehnološkega napredka, niti normalne proizvodnje, saj je potrebno združevati devize za večino, vsaj strateško pomembnih surovin, pridobljenih na

domačem tržišču, nekaj materialov, kot npr. helanko in jeans pa tudi uvažamo. Torej ni dvoma, da je težnja za čim večjim izvozom utemeljena.

Elkroj se je potrebe po uvozu začel zavedati že relativno zgodaj, vendar je za prva leta prodora na tuje tržišče značilno, da so količine, namenjene prodaji na tuje, zelo nihale. Tako smo šele v letu 1981 uspeli preseči količine, ki smo jih namenili izvozu že leta 1976 (glej tabelo), čeprav je le—ta po vidnejšem padcu v letu 1977 postopoma naraščal. Pravo ekspanzijo pa je začel doživljati izvoz po letu 1979 in še zlasti po letu 1980, ko smo začeli namenjati izvozu večino proizvodnih kapacitet v Nazarjih in nato še v Šoštanju. Za leto 1984 smo načrtovali manjši porast izvoza v primerjavi s preteklim letom, vendar rezultati prvih mesecev kažejo, da bomo planirani izvoz presegli. Ocena za leti 1985 in 1986 je podana na osnovi izračuna dosejanega trenda izvoza, torej brez upoštevanja okoliščin, ki bodo botrovale takšno ali drugačno odstopanje. Še največja ovira bodo verjetno razpoložljive proizvodne kapacitete. Ne smemo namreč pozabiti, da poleg zagotavljanja prepotrebni deviznih sredstev ne smemo zapostavljati domačega tržišča, ki je za nas trenutno še vedno dohodkovno zanimivejši od izvoza. Ustvarjeni dohodek pa je osnova za pokrivanje tako lastnih kot družbenih potreb. Zato moramo iskati optimalno razmerje med proizvodnjo za domači in tuji trg, da si na eni strani zagotovimo devizna sredstva za nemoteno delo in posodabljanje proizvodnih sredstev, na drugi strani pa s primerno, kvalitetno ponudbo zadržimo domače tržišče in ustvarimo primerni dohodek, tako za osebno, skupno in splošno porabo, kot tudi za razširjeno reprodukcijo.

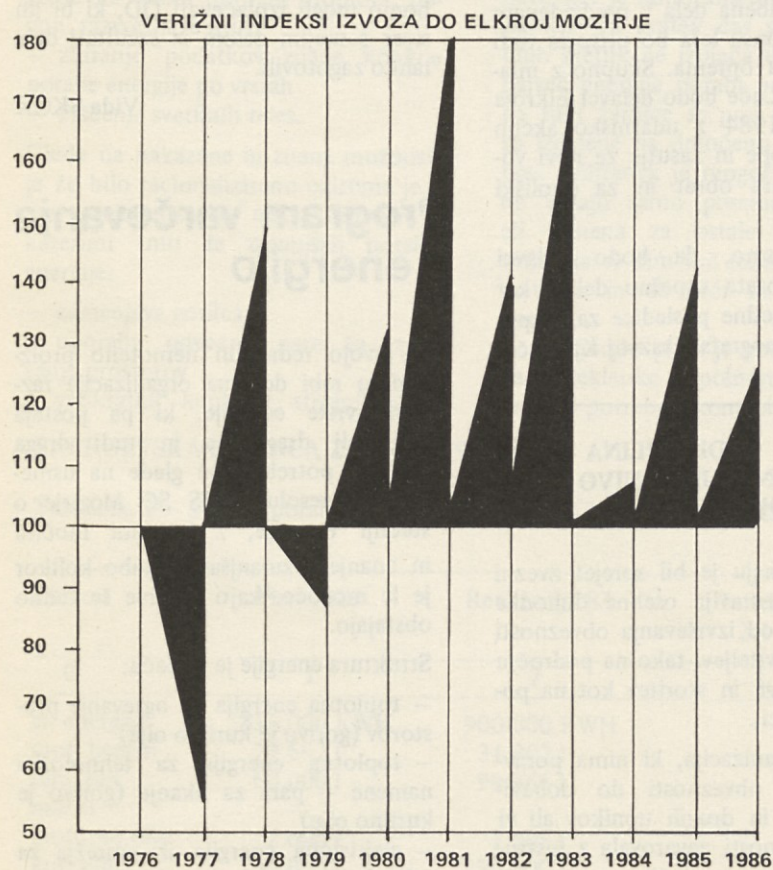
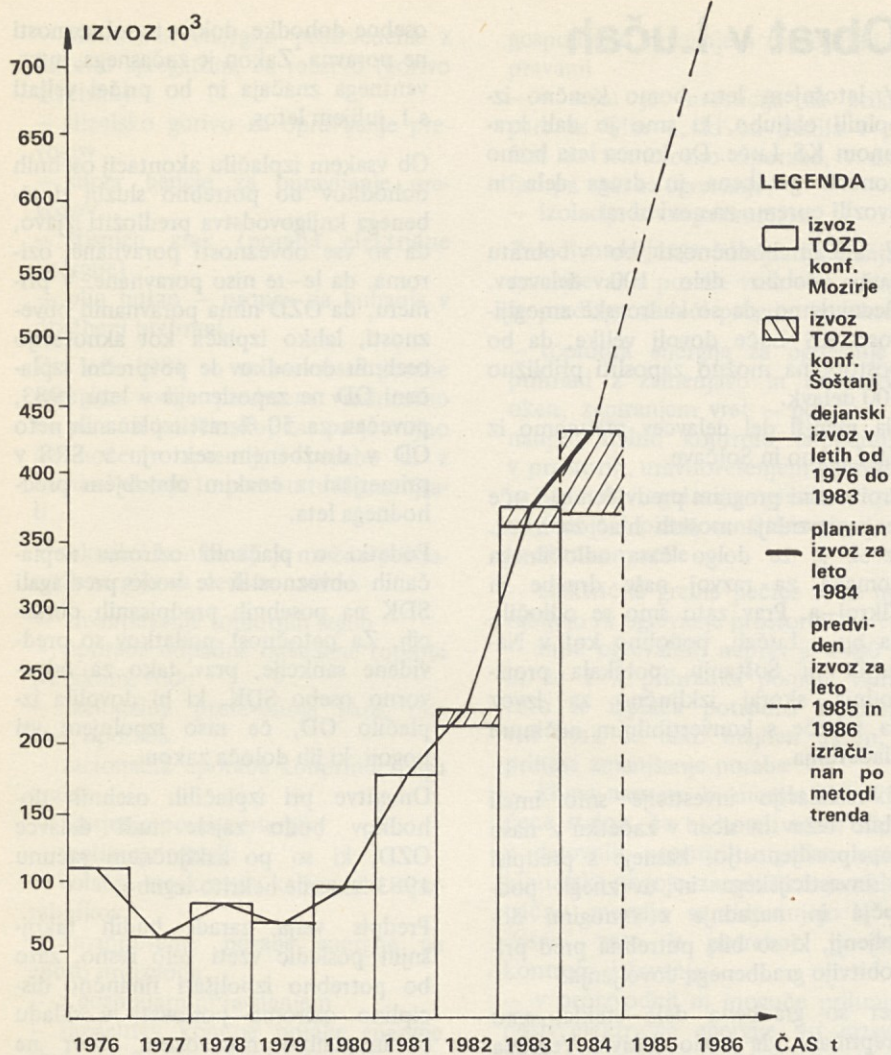
Plansko — analitsko — informat.sl.

Konec meseca aprila so v Titovem Velenju predstavniki naše DO in mesta Ođak slavnostno podpisali SaS o izgradnji nove proizvodne hale za proizvodnjo moških hlač. Podpisa SaS so se poleg predstavnikov Elkroja in Ođaka udeležili tudi predstavniki SO Mozirje in SO Titovo Velenje, predstavniki Gospodarskih zbornic SR Slovenije in SR Bosne in Hercegovine ter predstavniki SSGZ.

GRAFIČNI PRIKAZ KOLIČINSKEGA IZVOZA

LETO	IZVOZ	INDEXI	
		1976=100	VERIŽNI
1976	107.446	100	—
1977	56.642	53	53
1978	84.380	79	149
1979	73.669	69	87
1980	97.598	91	132
1981	176.080	164	180
1982	245.945	229	140
1983	414.798	386	169
1984	430.000	400	104
1985	609.000	567	142
1986	768.800	716	126

OPOMBA: Verižni indeks je indeks s premično osnovo. Torej prikazuje gibanje v primerjavi s predhodnim obdobjem.

Teamsko delo na kolekciji

Na sestanku strokovnih in vodilnih delavcev dne 10.5.1984 smo ocenili potek dela na kolekciji pomlad-poletje 1985, pa tudi količino že izdelanih modelov. Ugotovili smo, da smo sicer začeli nekaj dni kasneje, kot bi morali, da pa količina danih modelov v delo ni kritično majhna. Dali smo nekaj smernic za izgled in velikost kolekcije. Poudarek je bil dan na materiale, ki jih imamo na zalogi. Ker so le-ti vsi uporabni za proizvodnjo hlač, je treba vložiti veliko truda, da bi jih v estetsko in funkcionalno oblikovanih modelih z ne previsoko ceno v najkrajšem možnem času plasirali na tržišče. Seveda glede na modni trend ne smemo pretiravati v obsegu dela kolekcije, izdelane iz mešanic volne in sintetike.

Poleg tega smo ugotovili, da moramo biti previdni pri vključevanju deficitarnih tkanin v kolekcijo. Pri tem mislimo na jeans, velveton in žamet. Število modelov v kolekciji iz teh materialov se mora prilagoditi možnosti nabave le-teh, da ne bi prišli v prevelik razkorak med prodano in realizirano količino hlač. Rečeno je tudi, da se moramo pri izdelavi modelov iz navedenih materialov bolj osredotočiti na modele za mlade in otroške modele v modernem kroju z različnimi novimi detajli, manj pa na standardnem jeans kroju. Modnih krojev in novih idej na trgu še vedno primanjkuje, medtem ko je konkurenca v standardnem jeansu že zelo velika, predvsem s strani proizvajalcev, ki so kupili licenco znanih tujih proizvajalcev jenasa.

Tretji del kolekcije bodo glede na to, da pripravljamo kolekcijo pomlad-poletje, tvorili modeli iz bombažnih materialov in mešanice bombaža in sintetike. Le-ti se bodo oblikovali delno kot naši standardni modeli, delno pa kot modeli v modnem trendu. Pri tem se bodo upoštevale seveda tudi modne barve za naslednjo pomlad.

Pogovarjali smo se tudi o tem, da moramo kljub časovni stiski že pri izdelavi osnovnih krojev le-te preizkušati, vršiti probe modelov in zapažene napake korigirati. Vemo namreč, da naših hlač ne "prodaja" samo izgled, apak predvsem "funkcionalnost", ta pa je izražena predvsem v preizkušnem kroju. Na tem bomo v bodoče morali še veliko delati, saj vemo, da kroj nikoli ni tako

izpopolnjen, da ne bi mogel biti še boljši. Res pa je tudi, da se kupci in trgovci premalo zavedajo, da eden in isti krog ne more enako odgovarjati prav vsem postavam. Opažamo tudi, da trgovci še vedno premalo zahtevajo posebne oznake velikosti (za nizko, posebno nizko, visoko in posebno visoko rast ter polni in vitki stas), ki pa jih v naši ponudbi imamo. Tu bodo morali naši trgovski zastopniki in služba prodaje še nekaj narediti. V času med dvema kolekcijama pa bomo morali posebno veliko delati na preizkušanju in pregledu naših krojev ter zapažene napake odpravljati.

Glede na to, da je kolekcija osnova za prodajo, nabavo, pripravo in proizvodnjo, moramo temu primerno tudi polagati pozornost nanjo. Ne moremo prepustiti eni ali dvema osebam celotno delo na tvorbi kolekcije, ampak moramo ta krog sodelavcev razširiti. Večina dobrih proizvajalcev konfekcije je uvedla že pred leti teamsko delo pri planiranju in izdelavi kolekcije. Glede na to, čemu vse je kolekcija temelj, naj bi v tem teamu sodelovali: kreator, konstruktor, modelar, vodja prodaje, vodja nabave, vodja priprave dela, predstavnik proizvodnje ter vodja komerciale. Vsak od njih mora dati svoj prispevek, od dajanja smernic vsaki kolekciji, sprotne sodelovanja v času izdelave kolekcije, do ocenitve gotove kolekcije po končani prodaji. Seveda morata v pripravo kolekcije vložiti največ dela kreator in konstruktor, katerih glavna delovna naloga je prav izdelava kolekcije.

Na sestanku smo na osnovi zgoraj navedenih ugotovitev imenovali stalno komisijo, z nalogo, da na začetku sezone sprejme smernice za izdelavo kolekcije (le – te mora kreator upoštevati), spremlja in občasno pregleda že narejeno pred oddajo kolekcije, le—to oceni, po končani prodaji pa ugotovi uspešnost kolekcije. To komisijo sestavljajo: direktor DO, vodja komerciale, vodja prodaje, vodja nabave, vodji obeh TOZD, vodja operativne priprave dela, vodja SPDR, kreator, konstruktor in vodja vzorčnega oddelka. Imenovana komisija naj bi se prvič sestala okrog 1.6.1984, ko bi ugotovili stanje kolekcije pomlad/poletje 85.

Upamo, da bomo s teamskim delom odpravili motnje pri snovanju kolekcije in s tem pripomogli k skladnejšemu in hitrejšemu razvoju naše delovne organizacije.

Ivanka ŠAPONJIČ

Obrat v Lučah

V letošnjem letu bomo končno izpolnili obljubo, ki smo jo dali krajanom KS Luče. Do konca leta bomo končali gradbena in druga dela in uvozili opremo za novi obrat.

V bližnji bodočnosti bo v obratu Luče dobilo delo 100 delavcev. Ocenjujemo, da so kadrovske zmogljivosti KS Luče dovolj velike, da bo postopoma možno zaposliti približno 100 delavk.

Na manjši del delavcev računamo iz KS Ljubno in Solčave.

Proizvodni program predviden za Luče je proizvodnja moških hlač za izvoz. Izvoz je že dolgo časa odločilnega pomena za razvoj naše družbe in Elkroj—a. Prav zato smo se odločili, da bo v Lučah, podobno kot v Nazarjih in Šoštanju, potekala proizvodnja skoraj izključno za izvoz na tržišče s konvertibilnim načinom plačevanja.

Z realizacijo investicije smo imeli obilo težav in sicer v začetku z našo nepripravljenostjo, kasneje s predpisi z investicijskega in uvoznega področja in nazadnje z mnogimi dovoljenji, ki so bila potrebna pred pridobitvijo gradbenega dovoljenja.

Ker so gradbena dela stekla, smo prepričani, da bodo delavci Vegrada končali gradbena dela v predvidenem roku. Do konca leta bo prispela tudi vsa potrebna oprema. Skupno z mladino in KS Luče bodo delavci Elkroja 30. junija 1984 z udarniško akcijo opravili izkope in zasutje za novi vodovod za naš obrat in za okoliški zaselek.

Prepričani smo, da bodo delavci bodočega obrata uspešno delali, kar bo imelo ugodne posledice za gospodarski in demografski razvoj KS Luče.

FINANČNA NEDISCIPLINA IN IZGUBE ZMANJŠUJEJO NIVO OSEBNIH DOHODKOV

V mesecu maju je bil sprejet zvezni zakon, ki postavlja osebne dohodke v odvisnost od izvrševanja obveznosti DO do dobaviteljev, tako na področju prometa blaga in storitev kot na področju investicij.

Delovna organizacija, ki nima poravnanih vseh obveznosti do dobaviteljev, bank in drugih upnikov ali ni svojih obveznosti zavarovala z instrumenti zavarovanja plačil, ne sme razpolagati z delom družbenih sredstev za

osebne dohodke, dokler ter obveznosti ne poravna. Zakon je začasnega, interventnega značaja in bo pričel veljati s 1. julijem letos.

Ob vsakem izplačilu akontacij osebnih dohodkov bo potrebno službi družbenega knjigovodstva predložiti izjavo, da so vse obveznosti poravnane, oziroma, da le—te niso poravnane. V primeru, da OZD nima poravnanih obveznosti, lahko izplača kot aknotacijo osebnih dohodkov le povprečni izplačani OD na zaposlenega v letu 1983, povečan za 50 % rast izplačanih neto OD v družbenem sektorju v SRS v primerjavi z enakim obdobjem predhodnega leta.

Podatki o plačanih oziroma neplačanih obveznostih se bodo predlagali SDK na posebnih predpisanih obrazcih. Za netočnost podatkov so predvidene sankcije, prav tako za odgovorno osebo SDK, ki bi dovolila izplačilo OD, če niso izpolnjeni vsi pogoji, ki jih določa zakon.

Omejitev pri izplačilih osebnih dohodkov bodo zajele tudi delavce OZD, ki so po zaključnem računu 1983 izkazale nekrto izgubo.

Predpis velja zaradi hudih takojšnjih posledic vzeti zelo resno, zato bo potrebno izboljšati finančno disciplino oziroma poslovati v skladu s finančnimi možnostmi, sicer ne bomo mogli izplačevati OD, ki bi jih sicer s svojim delom in rezultati dela lahko zagotovili.

Vida SKOK

Program varčevanja z energijo

Za svojo redno in nemoteno proizvodnjo rabi delovna organizacija različne vrste energije, ki pa postaja vse bolj dragocena in tudi draga zato je potrebno ne glede na usmeritve in resolucijo IS SO Mozirje o štednji energije, z lastnimi močmi in znanjem zmanjšati porabo kolikor je le mogoče, kajti rezerve še vedno obstajajo.

Struktura energije je sledeča:

- toplotna energija za ogrevanje prostorov (gorivo je kurilno olje)
- toplotna energija za tehnološke namene — para za likanje (gorivo je kurilno olje)
- električna energija iz omrežja za tehnološki postopek, razsvetljava in ostale potrebe

- električna energija proizvedena z lastnim agregatom, za rezervo (gorivo dizelsko)
- dizelsko gorivo za opravljanje prevozov
- super bencin za opravljanje prevozov
- stisnjen zrak (poraba električne energije)
- plin butan – propan za kuhanje v družbeni prehrani.

Do leta 1981 so se vse vrste porabe energije vodile predvsem vrednostno ne pa tudi količinsko, kar pa je nujno če hočemo spremljati porabo in z različnimi ukrepi to porabo tudi zmanjšati.

V tekstilni konfekciji je možno prihraniti energijo na sledeče načine:

- zmanjševanje toplotnih izgub
- uporaba odpadne odvedene toplote z zrakom, vodo
- racionalna proizvodnja pare, razvod, uporaba
- racionalna uporaba konprimiranega zraka
- merjenje porabe energije
- izoliranje zgradb
- šolanje strokovnih kadrov ter uporabnikov
- zmanjševanje porabe energije na enoto proizvoda
- z gospodarnim ravnanjem
- razdelitev končne porabe energije glede na način uporabe (toplota, pogon, razsvetljava itd.),
- zbiranje podatkov znane končne porabe energije po vrstah
- čiščenje svetilnih teles.

Glede na nakazane in znane možnosti je že bilo racionalizirano oziroma je v fazi racionalizacije nekaj ukrepov s katerimi smo že zmanjšali porabo energije:

- zamenjava gorilca
- uporaba odvečne pare za ogrevanje prostorov
- večkratna kontrola strojnikov in

gospodarno ravnanje s toplotnimi napravami

- v teku je investicija za priklop pare iz Glin–a, ki bo služila v prvi fazi za tehnološko uporaba, v drugi fazi pa tudi za ogrevanje,
- izolacija cevnega omrežja.

Zaradi nadaljnega izboljšanja stanja – zmanjševanja porabe vseh vrst energije se predlaga sledeči program in ukrepi:

- toplotna energija za ogrevanje se prihrani z zamenjavo in zatesnitvijo oken, zapiranjem vrat – posebno zunanjih, stalno kontrolo temperature v prostorih, uravnovešenjem ogrevalnega sistema, regulacijo ogreval ne pa z odpiranjem oken, centralno regulacijo in obtokom vode

- električne grelne peči se ne uporabljajo za ogrevanje prostorov

– moč ogrevalnih naprav je 1400 kw in že 1 % prihranka pomeni veliko, zato se izplača potruditi in uveljaviti vsak še tako majhen ukrep, ki prinaša zmanjšanje porabe

- klima naprave bi morale biti vključene stalno, če bi hoteli imeti stalno v delovnih prostorih ugodne mikro klimatske pogoje, zaradi štednje z električno energijo se vključujejo le občasno, zato je potrebno poostriiti kontrolo delovanja

– v proizvodnji ni mogoče prihraniti dosti električne energije pri razsvetljavi, ker je samo umetna razsvetljava, pa tudi za kratek čas se fluoroscentnih svetilk ne izplača ugašati, ker se največ energije porabi pri vkapljanju, pa tudi žarnice se prej pokvarijo ker so izdelane na določeno število izklopov. Prihranek je mogoč le tako, da ne delajo samo posamezne delavke ali izmena za ostale prostore pa velja, da se čim več izkorišča naravna svetloba in da luči ne gorijo brez potrebe,

- pri porabi plina je potrebno paziti, da se jeklenke popolnoma izpraznijo, torej je potrebno kontrolirati posebno

pri nizkih temperaturah; porabe pa bistveno ne moremo zmanjšati, ker se kuha vedno več obrokov

– ker se povečuje proizvodnja, se povečuje tudi število prevozov s tem pa tudi poraba disel goriva zato je še bolj pomembno, da z njimi varčujemo, kar je možno z odpravljanjem nepotrebnih prevozov in planiranjem prevozov ter rednim vzdrževanjem avtomobilov

- uvajanje instrumentov za merjenje, krmiljenje in reguliranje toplotnih procesov

– z dovodom pare iz Glin–a je potrebno obvezno vgraditi merilne instrumente za vsak del in vsako vrsto porabe posebej

- izračunati stroške za energijo v % od celotnega prihodka ali na enoto proizvoda

– določiti % porabe posamezne vrste energije in to spremljati

– z nalogo varčevanja energije mora biti seznanjen vsak delavec, da bi k temu prispeval po svojih močeh

– delavce, ki lahko bistveno vplivajo na porabo vseh virov energije strokovno usposablja in stimulatивно nagradjevati

– uvede se tokoče (mesečno) spremljanje porabe vseh vrst energije

– bolj zavzeto in dolgoročno načrtovanje energetskih virov – bilance,

– z uvedbo parovoda iz Glin–a se velika cisterna še naprej uporablja za deponijo kurilnega olja, (rezerva) mala cisterna pa za deponijo goriva za disel agregat 180 kw. V zvezi s tem se uredijo dovodi goriva do predvidenih porabnikov, ravno tako pa se vgradijo merilne naprave porabe goriva.

Predlagani ukrepi naj bi se realizirali tako, da se seznanijo z njimi vsi tisti, ki imajo vpliv na porabo energije, delavci, ter z letnimi finančnimi načrti.

Janez Kolar

ENERGETSKA BILANCA ZA LETO 1984

Tabela št. 1 – skupna poraba posameznih energetskih virov v naši OZD

Derivat	Plan 1983	Realizacija 83	Indeks 2:1	Plan 1984	Indeks 4:2
0	1	2	3	4	5
el. energija	836.000 KWH	900.000 KWH		1.012.000 KWH	
mot. bencin	29.692 l	31.803 l		31.000 l	
plin. olje	60.000 l	99.466 l		120.000 l	
mazut	–	–		–	
motorno olje	2.000 l	1.608 l		1.900 l	
kur. olje	285.000 l	230.000 l		150.000 l	
plin B.–P.	2.600 kg	3.000 kg		3.000 kg	

Tabela št. 2— Skupna poraba posameznih energetskih virov v naši OZD po namenu uporabe

Namen uporabe	Derivat	Plan 1983		Realizacija 1983	Indeks 3:2	Plan 1984	Indeks 5:3
		1	2	3	4	5	6
teh. pr. storit.	el. energ. kur. olje	836.000 kWh	199.500 l	900.000 KWH	161.000 l	1.012.000 kWh	80.000 l
promet trans.	plin olje	60.000 l		99.466 l		120.000 l	
	mot. bencin	29.692 l		31.803 l		32.000 l	
	m. olje	2.000 l		1.608 l		1.900 l	
ogrev.	kur. olje	85.500 l		69.000 l		70.000 l	

Runska volna in njen trend za jesen - zimo 1984 / 85

Že v jeseni se na zahodu napoveduje novi trend mode. Kakor je do sedaj pri mladi generaciji prevladoval modri jeans in sportswear stil, tako se zdaj vse česče pojavljajo plašči, jakne in hlače v klasični formi, ki pa skozi njihovo širino, ohlapnost, kot tudi zaradi uporabe tradicionalnih volnenih tkanin – sukno, tvid in velur – najavljajo nov modni stil. Prehod s sportswear oblačila je postopen.

Oblačilo z žaketom in okroglo zalikanimi hlačami ni več oblačilo za prihajajočo zamisel; plašč pa, za katerega porabimo štiri metre blaga in ki praktično izgleda kot neka vreča, ni več plašč, kakršnega si bomo odslej zamišljali.

Z novim programom se pojavlja čista runska volna v marketingu kot športno udobno oblačilo. V okviru tega programa se razvija za zgornja oblačila in hlače nova "kammgarn" kvaliteta v tvid izgledu, sukno, diagonalno vzorčasti muliné tkanine z možnimi kontrastni barv ter mehak Covercoat. Za prosto ležeče sportswear sukniče se nudijo tvidi in Shetland-kvaliteta, volnene tkanine z rahlo rustikalnim izgledom. Za plašče in športna oblačila so v trendu gladki tvidi, tkanine z dvojnimi licem, velurji, sukno z daljšimi vlakenci in kosmatene tkanine. Nove za zimske sportswear hlače so na levi strani kosmatene tkanine.

Pri barvah je zelo pomembna siva, sledijo naravni toni, pepelnato rjava, rjavoolivna vojaška barva. Barva kamelje dlake zaokroži obseg klasičnih barv.

UTRINEK IZ NAŠE PRODAJALNE

Prav je, da enkrat zapišemo nekaj besed tudi o naši prodajalni. Prav prijazno sta se odzvala na pogovor vodja prodajalne Krajnc Vili in prodajalka Žnidarko Anica.

Anica dela v trgovini že od leta 1978. Spominja se začetkov v majhni trgovini v Mozirju, kjer ni bilo mogoče imeti lepo sortiranega blaga, kot je to možno v tej novi, moderno opremljeni trgovini. Tudi prometa je zdaj neprimerno več in je za štiri zaposlene tudi do 35 milijonov din izkupička dnevno kar veliko. Kljub lepo urejeni prodajalni je še nekaj pomanjklivosti, saj manjkajo v kabinah še klimatske naprave, katere jim že kar predolgo obljublajo. Kupci odhajajo tu v glavnem zadovoljni, predvsem zunanji, za domače pa je včasih tudi 40 % znižanje še premalo. Zlasti so visoke cene pri metražnem blagu. Vsi pogrešamo ostanke blaga, ki se izgleda kar izgubijo pri kooperantih.

Prav prijetno je slišati, da so ljudje na svojem delovnem mestu zadovoljni, da se med seboj razumejo in da delajo v lepo urejenem okolju. Žal pa je takšnih delovnih sredin pri nas premalo.

Slavka PLANOVŠEK

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta se topla zahvaljujem sodelavcem za darovano cvetje in spremstvo na pogrebu.

Ančka Rebič

POGLED NAZAJ

POROČILO O POSLOVANJU ZA
LETO 1962

I. Splošni del

Podjetje "Elkroj" proizvodnja modne konfekcije Mozirje, je nadaljevanje podjetja Krojaštvo in šiviljstvo Mozirje, katero je bilo ustanovljeno leta 1948 ter z odločbo Ob 10 Mozirje št. 05/5-KO-242 z dne 9.7.1959 preimenovano v ELKROJ Mozirje.

Podjetje je vpisano v register gospodarskih organizacij pri Okrožnem gospodarskem sodišču v Celju pod R III 39/3 Fi 425/59 z dne 30.7.1959.

Predmet poslovanja: splošne krojaške usluge in izdelava konfekcije.

Podjetje zastopata in zanj podpisujeta:

Matko Vlado, upravnik podjetja in Janko Alojz, predsednik delavskega sveta.

Računovodja podjetja je od 1. januarja 1962 dalje Triller Zofija.

V podjetju je bilo per 31.12.1962 zaposlenih 56 oseb in 3 vajenci.

Podjetje ima upravni odbor 5 članov, delavski svet pa tvori celotni delovni kolektiv, ker je bilo v začetku zaposlenih le 18 oseb.

Delavski svet je imel 6 sestankov, upravni odbor pa 8 sej. Na sejah in sestankih je obravnaval navzven važnejša vprašanja kot:

1. Pristopitev k poslovnemu združenju
2. Sprejemanje pravil in način poslovanja
3. Problematika zaradi povečanja delovne sile in nabava šivalnih strojev
4. Razna organizacijska vprašanja, določitev raznih komisij
5. Spremembe pravilnika o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov

Podjetje je imelo pregled s strani SDK o izvršenem popisu koncem leta in pa pregled zaključnega računa za leto 1961. Podjetje ima žiro račun pri Narodni banki Mozirje številka 603-13-1-182.

Janko Alojz, predsednik DS iz leta 1962, na delovnem mestu danes.

II. Posebni del

V naslednjem dajemo prikaz najvažnejših postavk v primerjavi z letom 1961:

	1961	1962	%
realizacija	29.447.587	64.005.195	217
netto osebni dohodki	4.149.774	7.795.836	188
prispevki iz osebnih doh.	3.059.347	5.444.710	178
brutto osebni dohodki	7.209.121	13.240.546	184
na sklade razporejeno	3.346.030	3.310.137	99
prispevek iz dohodka zaposlenih	142.000	3.066.560	
	18 oseb	35 oseb	195
stanje osnovnih sredstev	1.990.956	4.223.830	212
stanje drobnega inventarja	26.750	75.413	282

Podjetje koristi kredite za osnovna sredstva v višini 2.256.576 din in pa za obratna sredstva 3.971.429 din. Anuitete se odplačujejo iz poslovnega sklada, kamor so se v te svrhe razporedila sredstva iz čistega dohodka po zaključnem računu.

Prekomernih zalog materiala ni. Osnovna sredstva in drobni inventar se v redu vzdržujejo. Premoženje podjetja je zavarovano.

Podjetje v redu poravnava svoje obveznosti tako do dobaviteljev kakor tudi do družbene skupnosti. Prav tako odjemalec še kar v redu plačuje svoje dolgove.

III. Zaključni del

Delovni kolektiv je pregledal in obravnaval inventurni elaborat in predlog zaključnega računa za leto 1962 na svojih sestankih. O potrditvi zaključnega računa je izdan poseben sklep, ki je sestavni del bilance za leto 1962.

Podjetje se je naglo širilo posebno v smeri konfekcije. Z vsestranskim prizadevanjem kolektiva se je proizvodnost močno dvignila, povečal se je promet in sploh dohodek. Vpeljal se je industrijski način proizvodnje na tekočem traku, kar je bilo prej pri malem številu zaposlenih in pri malem strojnem parku nemogoče.

S sorodnimi podjetji smo stopili v stik zaradi ustanovitve poslovnega združenja z željo, da bi se naše podjetje v nadaljni proizvodnji specializiralo za določene artikle.

V mesecu marcu smo sprejeli sklep o skupnem sodelovanju v okviru poslovnega združenja. Po preloženih pravilih v poslovnem združenju je kolektiv dokončno potrdil tak način poslovanja.

Glavne točke teh pravil so bile: specializacija za določene artikle, skupna prodajna služba, skupno planiranje proizvodnje in delno tudi nabava surovin.

Na podlagi povečanega proizvodnega plana in nezadostnih kapacitet je bilo nujno, da je podjetje nabavilo še nekaj novih strojev in usposobilo (priučilo) nekaj delavcev za serijski način dela.

V mejah možnosti in potreb se je število zaposlenih večalo skozi vse leto, tako da je bilo koncem leta zaposlenih že 56 oseb in 3 vajenci, dočim je bilo v začetku leta 18 oseb. Podjetje je imelo velike težave prvič s priučevanjem delovne sile in drugič z vpeljevanjem nove vrste artiklov, katerih doslej nismo izdelovali, ter tretjič z razdeljevanjem dela po fazah, kar nam istočasno služi za mer-

jenje učinka in izračun osebnih dohodkov za posamezna delovna mesta. Velike probleme je imelo podjetje tudi z nabavo določenih surovin zaradi pomanjkanja istih na trgu, pičila obratna sredstva pa nam niso dovoljevala predčasne nabave.

V letni sezoni je dobra organizacija v poslovnem združenju mnogo prispevala, da ni bilo zastoja v prodaji, dočim, so bile v jeseni težave, do katerih je prišlo zaradi sprememb pri organizaciji prodajne službe v poslovnem združenju. Tako smo zimске zaloge razprodali šele v januarju 1963, čeprav je bila pripravljena za prodajo že v decembru.

V letu 1963 ne nameravamo povečati števila zaposlenih, pač pa bomo še bolj intenzivno delali na izpopolnjevanju organizacije dela, tako, da bo z istim številom delovne sile in s smotnejšim razporedom dela dosežen večji uspeh, kar je osnova in garancija za napredek podjetja.

Pri vseh naših problemih smo imeli vso pomoč s strani občinskega ljudskega odbora Mozirje ter smo bili deležni vsestranskega razumevanja pri prizadevanju za dvig in razvoj našega podjetja.

Mozirje, 15. februarja 1963

Predsednik upravnega odbora

Upravnik

Psihologija ustvarjalnosti-poslovni napredek

Vsi (ali vsaj večina od nas) želimo, da bi bili pri svojem delu kar najuspešnejši, da bi ga v redu opravljali in tudi vedeli, zakaj ga v redu opravljamo. To pomeni biti strokovnjak svojega dela. Človek, ki zna in ve, kako mora opravljati delo, da bo dosegel primeren rezultat, pravimo, da je sposoben in se zaveda svojega stanja. Strokovnjak je oseba, ki ni samo sposobna, ampak se tudi popolnoma zaveda razlogov, zakaj je uspešna. Pravi strokovnjak ve, zakaj mu gre neka stvar pri delu slabše in bo zato napako tudi sam popravil. Strokovnjak je v vsakem trenutku to, kar imenujemo osveščen in sposoben.

Včasih si določeno sposobnost pridobimo na podlagi poskusov, napak ter intuicije. Na tej stopnji smo lahko neosveščeno sposobni, ker ne vemo, zakaj smo uspešni. Ali moramo to vedeti? Če gredo stvari kot želimo,

verjetno ne. Ko pa naletimo na težave, ne najdemo izhoda in ne vemo, kako bi popravili napake, ker se nismo zavedali elementov, ki so nas usposobili, da smo postali uspešni. Druga pot, ki jo lahko izberemo pa nas vodi preko osveščeno neuspešnega človeka. Na tej stopnji še nismo strokovnjaki, ker vemo, da se moramo učiti. Iščemo nove rešitve, prakticiramo, študiramo in spoznavamo, kaj delamo prav in kaj napak. Zavedamo se, da določenih stvari še ne poznamo in to nas vleče naprej, da se trudimo in se približujemo stopnji strokovne usposobljenosti.

Veliko poslovnih ljudi je sposobnih, nekateri so izvrstni, svojih potencialnih možnosti pa ne bodo dosegli, dokler ne bodo vedeli, zakaj so sposobni oziroma uspešni. Strokovnjak na kateremkoli področju ni tista oseba, ki samo dobro opravlja svoje delo, apak tista, ki ve, zakaj dela dobro. Oseba, ki ne pozna sebe, ne bo nikoli spoznala drugih. Iz tega razloga začenjamo s prosemom dozorevanja. Nato se moramo ozreti na sebe in druge ljudi in odkrivati proces motivacije. Spoznali bomo, zakaj se ljudje obnašajo in delujejo na svojstven način. Kot tretje se moramo ukvarjati s procesom medsebojnih odnosov. Te tri enote tvorijo temeljno znanje o ljudeh in nam pomagajo pri pridobivanju specifičnih poslovnih sposobnosti. Star pregovor pravi, da imamo tri vrste ljudi –

- tiste, ki neke dogodke povzročajo
- tiste, ki dogodke opazujejo
- in tiste, ki ne vedo, da se sploh kaj dogaja.

Mnogi med nami smo že bili na sestanku, na katerem smo iskali rešitev nekega problema. Našel se je nekdo, ki je dejal – "imam predlog". Ko pa ga je prezentiral, se je že našel kdo drug, ki je takoj reagiral: "to ne gre, ni mogoče ali ni izvedljivo." Nadaljni potek dogodkov pa je poznan. Tisti dan ni bilo več idej, predlogov za rešitev. V naslednjih dneh pa pride ta omenjena originalna zamisel kot ukaz – potrebno je narediti. Na predlagatelja smo vsi pozabili, njegova napaka pri tem je pre-majhna vztrajnost ali prevelika osebna skromnost.

Teško je spremljati razvoj oziroma napredek. Napredek pomeni opravljati stvari na nek novi način – in to je sprememba. Sprememba nikoli ne pride sama, vedno jo spremlja problem, problemi pa zahtevajo rešitve in tako naprej

Danes se čedalje več piše in govori o

ustvarjalnosti. Narod, ki ne ustvarja, je obsojen na stagnacijo. Vsi nismo enako ustvarjalni. Ustvarjalnost ni odvisna le od sposobnosti in drugih osebnostnih lastnosti ustvarjalnih ljudi, temveč tudi od družbenih razmer, ki ustvarjalnost vzpodbujajo ali zavirajo in včasih celo onemogočijo. Napačno človeško obnašanje je nezrel način reševanja problemov, ki bi jih morali reševati na zrel način.

Malokdo med nami je sam pri sebi razmišljal ali že ugotovil

- da sprejema samega sebe (biti sam svoj človek)
- da učinkovito reagira v dvoumih situacijah
- da vztraja pri delu (postanemo več kot smo)
- da je kreativen
- da ima sposobnosti za odkrivanje problemov
- da se zaveda kompliciranosti (nezrela oseba rada poenostavlja ali generalizira)

Ustvarjalno delo potrebuje poleg vsebinskega znanja tudi metodološko, to je sposobnost spoznavanja in razvijanja metod dela. Organizacijska veda je doslej razvila različne organizacijske oblike. Ob tem se seveda postavlja vprašanje, kako pritegniti k novim načinom dela, ki zahtevajo spremembe v obnašanju in medsebojno sodelovanje. Skupinsko delo prinaša OZD številne prednosti na naslednjih področjih:

- večja storilnost in boljša koordinacija dela
- večje sodelovanje pri usklajevanju medsebojnih stališč in pogledov posameznikov na določene probleme
- delovna skupina lažje prevzame in zagovarja odgovornost za sprejete strokovne odločitve in odgovornost tako postane definirana
- strokovne odločitve sodelavcev so bolj uravnotežene in pretehtane kot individualne odločitve posameznika. Konkreten primer skupinskega dela je npr. razvijanje novega izdelka in uvajanje na tržišče v skladu z:
 - a) postavljenimi cilji
 1. dohodek
 2. skrbnost in
 3. razvoj OZD
 - b) Na osnovi le-teh je potrebno postaviti strategijo za doseganje cilja:
 1. večja prodaja
 2. prodor na nove trge
 3. razvoj novih artiklov
 - c) Nadalje je treba presoditi gospodarnost izdelave novega izdelka
 1. zmanjšanje izdelovalnih stroškov
 2. zmanjšanje izdelovalnih časov

d) Pri izdelavi predloga (kolekcije) novih artiklov je treba upoštevati oblikovne zahteve

1. celovitost
2. atraktivnost
3. simetrijo
4. barve
5. funkcionalnost

e) Tržišče, ki je pod vplivom konkurence na tujem trgu, predstavlja regulator za usmerjanje ponudbe in povpraševanja.

f) Uspešna kreacija novih artiklov in učinkovita komercializacija sta medsebojno neločljivo povezani.

g) Uvajanje na tržišče je povezano z uspešno ekonomsko propagando, s pospeševanjem prodaje, z dobrimi odnosi s kupcem in potrošnikom.

h) Ne glede na družbeno regulacijo, ki velja na področju formiranja cen na domačem tržišču mora cena novega izdelka zadovoljiti tri osnovne cilje:

1. da je sprejet pri kupcih oziroma potrošniku
2. da obdrži zanimanje potrošnika
3. da nam ustvari planirani dohodek.

Tu moramo upoštevati nenapisani

zakon vsakega uspešnega poslovanja. "Povpraševanje predstavlja zgornjo mejo tržne cene izdelka."

Od zaključka uspešnega poslovanja leta 83 je minilo že več kot pet mesecev, za nami je ne povsem zadovoljiva realizacija sezone pomlad poletje 84, pripravljamo pa se na izdobje artiklov za sezono jesen zima 84. Doseženih rezultatov in napak, ki so povzročile ali pa negativno vplivale na naše poslovanje pa sami pri sebi najbrž nismo dovolj temeljito proučili oziroma analizirali. Če nam tekst, ki je povzet v zelo skrajšani obliki iz materialov za seminar "Izvozno poslovanje OZD," vsaj delno pomaga ali koristi pri delu, je dosegel svoj namen.

Ob koncu svojega, malce "teoretičnega" razmišljanja, bi citirala Dr. Antona Trstenjaka PSIHLOGIJA USTVARJALNOSTI, str. 18 iz leta 1981:

"V ustanovah in podjetjih pa se znajdemo večkrat kar v zamotanem kolobarju, kadar o tem, kako ustvarjalno rešitev ali predlog naj bi sprejeli, odločajo zopet tisti krogi, ki so tako že prej proti vsaki ustvarjalni novosti in spremembi ozračja v kolektivu ..."

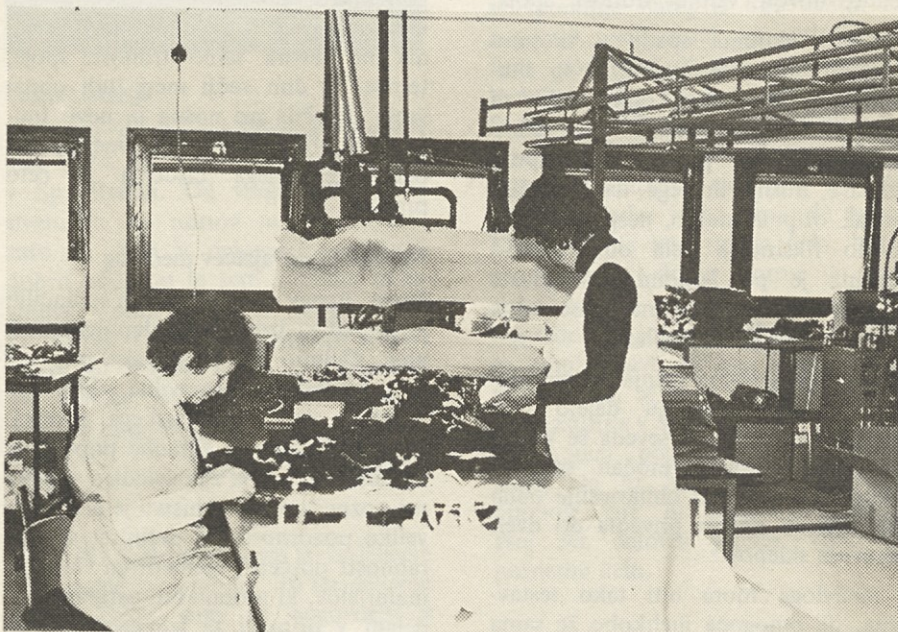
Miroslava GORJANC

NOVOSTI IZ TEHNOLOGIJE KONFEKCIJE

LEPLJIVE MEDVLOGE CENTELIN IN NJIHOVA PRAVILNA IZBIRA

Na področju lepljivih medvlog že nekaj let zasledujemo zanimiv pojav. Opažamo izginjanje nekoč že ozko

postavljene meje med medvlogami za parcijalno in frontalno fiksiranje. Tako imenovani mehki val je povzročil velike spremembe v proizvodnji oblačil, vzporedno s tem pa seveda tudi raz-

voj novih vrst medvlog, ki morajo ustrezati povsem novim zahtevam v primerjavi z nekdanjo praktično edino zahtevo po čim močnejšem spoju med medvlogo in osnovno tkanino. Nastajati so začeli nekakšni vmesni tipi medvlog, ki v določenih pogojih ustrezajo bolj eni, v drugačnih pogojih pa bolj drugi skupini medvlog. Zato lahko razdelimo medvloge na tri pomembne skupine:

1. Medvloge za parcijalno fiksiranje (ki jih v naši kolekciji najdemo pod splošnim imenom Centelin super parcijalni). To so medvloge izdelane iz različnih materialov (tkanine, vlaknovine, tudi snutkovine), plastificirane z majhno količino (10 – 15 g/m²) visoko kvalitetnega polimidnega termoplasta, ki je odporen proti vsem negativnim vplivom izdelave, uporabe in nege oblačil (para, kemično čiščenje). Ta termoplast je nanešen v obliki zelo majhnih pik, razvrščenih nepravilno po površini tkanine. Ker je količina termoplasta majhna, so fiksirani deli mehki, kljub temu pa dovolj utrjeni, da odgovarjajo svojemu namenu.

2. Medvloge za frontalno fiksiranje (v kolekciji se imenujejo Centelin super frontalni). Pike so bile do nedavno velike, po fiksiranju so zagotavljale zelo trden spoj (do 5 kp/5 cm), otip fiksiranih oblik pa je postajal iz dneva v dan manj primeren. Vedno več je bilo pripomb da je pretrd, večkrat se je pojavila zahteva po mehkejši medvlogi, ki pa mora seveda še vedno zagotavljati čim močnejši spoj. V novih izdelkih so pike manjše, drugače so razporejene in količina termoplasta je manjša. (od 13 do 16 gr/m²). Te medvloge dajejo mehkejši otip in še vedno dovolj veliko trdnost spoja.

3. Tretja skupina spada v skupino Centelin super frontalni. S to skupino smo se spet nekoliko približali cilju: pri trdnosti spoja, ki je še vedno tako velika, da prenese vse napore izdelave, nošnje in nege, dati oblačilu mehak otip in stalno, nespremenljivo obliko fiksirnega dela oblačila. Ta skupina je po količini termoplasta nekoliko "lažja," ker ima nanešenega 15 – 18 gramov termoplasta.

Že omenjena stalna težnja po medvlogah, ki pri fiksiranju dajejo čim mehkejši otip, ki pa seveda še vedno zagotavljajo dovolj močan spoj in omogočajo pravilno oblikovanje oblačila, nas je počasi privedla do dveh osnovnih sklepov:

a) medvloga mora biti tako sestavljena, da omogoča mehko že sama

po sebi. Biti mora torej redko tkana, najbolje v vezavi keper, ki omogoča večjo medsebojno gibljivost niti osnove in votka kot pri vezavi platno, razen če je v platno vezavi temu ustrežna. Na prvi pogled zelo enostavna tkanina predstavlja torej zelo precizno in s tehnološkega stališča nikakor ne lahko obdelavo.

b) Ni vseeno, kakšna je oblika in količina nanešenega termoplasta. Čim večja je količina termoplasta, trdnější bo spoj po fiksiranju. Seveda bo pa temu primeren tudi trd otip fiksirnega blaga, pa tudi prebijanje termoplasta bo večje. Doseči je torej treba kompromis, pri katerem zmanjšana količina termoplasta privede do občutno mehkejšega otipa, še vedno dovolj velike trdnosti spoja, pa tudi prebijanje termoplasta je manjše.

Že prej omenjena univerzalnost medvlog dobiva vedno večji pomen Gospodarski razlogi včasih silijo v zmanjševanje zalog. To pa v primeru medvlog lahko pomeni, imeti na zalogi eno vrsto medvlog (ali dve), namesto dveh (oziroma treh). Seveda je pa ta stvar vredna premisleka. Vedeti je treba v naprej, kakšne osnovne materiale bomo fiksirali in na osnovi tega ugotovili, kakšne medvloge bomo rabili v ta namen. V mnogih primerih bo možno frontalno in parcijalno fiksirati z isto medvlogo.

Vse povedano pa seveda zahteva od uporabnikov medvlog več znanja in boljše pripravo dela. Medvloge, ki se razvijajo v opisani smeri, so boljše, ker dajejo boljše rezultate, vendar pa je bolj kot prej treba vsak osnovni material preizkusiti, s katero vrsto medvloge bo dal najboljši rezultat. Posebno natančno je seveda treba preizkusiti neznane in manj znane materiale. Dobro je tudi, da uporabnik ne testira samo trdnosti spoja, temveč v čim večji meri tudi obnašanje oblačila pri nošnji in negi. Imitirati je treba torej negativne učinke pare, kemičnega čiščenja in celo pranja.

Napake proizvajalcev medvlog

Vrsta napak pri fiksiranih oblačilih je posledica izdelovalcev lepljivih medvlog. Delimo jih na napake priprave in proizvodnje. Nepravilna izbira materialov glede surovinskega sestava, strukture oziroma zgradbe poprejšnje obdelave itd., ima za posledico napake pri poznejši negi. V bistvu je potrebno veliko pozornosti pri definiranju uporabnosti posvetiti elementom vhodnih materialov, ki morajo biti ustrezno obdelani v pripravi za izdelavo lepljivih

medvlog. V predobdelavo sodi ustrežni nivo kakovosti barvanja, beljenja, razškrbljanja, kosmatenja, fiksiranja zaradi doseganja stabilnosti dimenzij itd. Ena pomembnejših faz je prav slednja, s katero prilagodimo krčenje lepljivih medvlog krčenju osnovnih materialov.

Pri izdelavi lepljivih medvlog pride do vrste napak in sicer zaradi premajhne količine nanosa termoplasta (slab spoj), neenakomernega nanosa termoplasta in praznin v nanosu termoplasta (popuščanje spoja, mehurji), pogojev nanašanja in obdelave termoplasta (čas, temperatura, pritisk). Napake so tudi posledica neustrezne izbire termoplastov, njihove slabe kakovosti itd. Mnogo omenjenih napak je mogoče odpraviti s stalno in dobro kontrolo kakovosti v proizvodnji in s testiranjem.

Napake uporabnikov lepljivih medvlog

Najpomembnejši vzrok nastanka napak je mogoče pripisati prav uporabnikom (konfeksionarji) lepljivih medvlog. Nekatere pomembnejše bi bile:

– neustrezno izbrane medvloge za vrsto in namen izdelkov ob vrsti osnovnega blaga (priprava za proizvodnjo, kontrola kakovosti vhodnih materialov),

– neustrezen način fiksiranja opredeljen z različnimi pogoji fiksiranja kot so temperatura, čas, pritisk, kakovost grelnih površin itd. (kontrola fiksiranja, kontrola kakovosti, ustrezna tehnološka priprava),

– napake pri nadaljni obdelavi (polikanje, manipulacija s pregretimi oblačili itd.).

Napake pri uporabi

Potrošnikom običajno niso poznane lastnosti izdelkov zaradi česar nastanejo številne napake, kot na primer:

– nepravilno sušenje od dežja premočenih oblačil na previsokih temperaturah (odlepljive medvloge, poslabšanje trdnosti spoja),

– nega, ki ni v skladu z navodili, zaradi katere pride do drčenja, gubanja, mehurjastih površin ipd. (odlepljenje, poslabšanje trdnosti spoja),

– popravila, predelava, prelikanje oblačil itd.

Predvsem se te napake pokažejo šele pri kasnejši negi pri kemičnem čiščenju.

Napake pri kemičnem čiščenju

Posledica so običajno nestrokovne izvedbe storitev kemičnega čiščenja, lahko pa tudi napak v postopku zaradi okvar. Najpogostejše napake pri tem so:

– Na izdelkih z lepljivimi medvlogami pride največkrat do napak zaradi prisotnosti vode v čistilnem postopku, ki ob mehanskih vplivih in čistilnih sredstvih izgubijo ustrezne lastnosti;

– neustrezni čistilni postopki in napake pri čiščenju: čas in intenzivnost čistilnega postopka, uporaba nedovoljenih detaširnih sredstev, neupoštevanje navodil nege itd.;

– nepravilno likanje oblačil, katerega posledica je taljenje termoplasta, popušcanje spoja itd.

Večino napak je mogoče preprečiti z ustrezno strokovno usposobljenostjo, izbiro pravih postopkov in učinkovito kontrolo kakovosti.

Sklep:

Od vsestranskega poznavanja problemov proizvodnje tekstilnih izdelkov, izdelkov iz krzna in usnja, pogojev, ki jih določata uporabnost in trajnost izdelkov ter končno principov nege izdelkov je odvisno, kakšno bo zadovoljstvo uporabnikov teh izdelkov. Reševanje problemov s prenašanjem krivde na drugega je kratkoročno in nesmiselno. Dolgoročni cilj je ustrezno informiranje vseh članov v verigi od izdelave, preko uporabe do nege. Samo s poznavanjem problemov in značilnosti posameznih členov je mogoče preprečiti pogoste ugovore glede kakovosti. Upam, da je s tem prispevkom vsaj delno dosežen ta namen.

Ivanka ŠAPONJIČ

Delovni jubileji

Ob prvem maju so bile v jedilnici DO podeljene nagrade delavcem za 10, 20 in 30 let njihovega dela. Nagrade je prejelo 40 delavcev. Ker pa bi bilo preveč, da bi predstavili vse nagrajence, smo se odločili da o delu, počutju in načrtih povprašamo tiste, ki so v preteklem letu dopolnili 30 let delovne dobe. V TOZD Konfekcija Mozirje sta to Gričar Heda in Bašnec Marija, ki sta v pogovoru povedali:

Gričar Heda

V Elkroju sem se zaposlila leta 1974. Prej sem delala v Konusu – obrat Sp. Rečica. Od vsega začetka se v Elkroju dobro počutim in sem z delom zadovoljna. Tudi norma mi zaenkrat še ne dela velikih problemov in jo dosegam. Seveda pa nisem več

tako spretna, kot sem bila, ko sem bila, ko sem bila mlajša. Je pa tudi veliko odvisno od razpoloženja ali dosežeš normo ali ne. Če si dobre volje in se dobro počutiš, je lažje delati. Ker pa mi je začelo nagajati zdravje, bom delala samo še dve leti, da dopolnim 55 let, potem pa se bom starostno upokojila.

Bašnec Marija

Tudi jaz sem se v Elkroju zaposlila leta 1974, ko so ukinili obrat Konusa v Sp. Rečici. Od vsega začetka že šivam in mi norma ne dela težav, zato se tudi v delovni organizaciji dobro počutim in sem z delom zadovoljna. Želim si le, da bi bilo tako še naprej. Če mi bo zdravje služilo tako kot doslej, bom še delala pet let, dokler ne bom izpolnila vseh pogojev za upokožitev.

Martina STERMŠNIK

V TOZD Šoštanj so letos tri sodelavke praznovale svoj jubilej, 30 let delovne dobe. Želeli smo se pogovoriti z njimi, kje so začele svojo delovno pot,

kako se počutijo. Vendar se nam je uspelo pogovoriti samo z eno izmed njih. Donko Štefka je odsotna zaradi bolezni, Kugonič Albine pa, čeprav jo poznamo kot zgovorno in vedno pripravljeno na šalo, nismo mogli nagovoriti, da bi nam povedala, kako se počuti kot jubilarant s 30-letnim delovnim stažem.

Ostala nam je tako še Vačun Terezija, ki nam je bila po prepričevanju le pripravljena povedati par besed od začetka svoje delovne poti do danes. Prvič se je zaposlila v Črni na Koroškem, nato nadaljevala delo v Tovarni usnja v Šoštanju. Leta 1957,

ko je Toper odprl svoj obrat v Šoštanju se je sklenila zaposliti tu. V kolektivu se je dobro vživela in ni čutila potrebe, da bi še spreminjala delovno okolje. Tudi, ko smo se leta 1981 odločili, da se priključimo k DO Elkroj je to ni motilo.

Dokaz zato je, da je svoj 30. jubilej dočakala tu pri nas v Elkroju. Ko se spominja nazaj je bilo včasih res naporno, velikokrat je bilo treba tudi podaljšati delovnik, toda bila je mlada in ji to ni bilo tako težko. Sedaj v tem času, ko je tudi situacija takšna, da je potreba včasih delati ob prostih sobotah, sicer ne godrnja preveč, vendar je to zanjo že napor. Kajti, vsa ta leta trdega dela, borbe za čimboljši doseg norme in tudi slabi delovni pogoji so jo izčrpali. Nagrado, ki jo je prejela ob jubileju, še hrani. Pravi, da ima malce grenak priokus, saj se je v Nazarjih počutila kot pastorka v družini.

Ob koncu pogovora je še izrazila željo, da bi tudi ostale sodelavke čimbolj čile in zdrave dočakale svoj 30. delovni jubilej, kljub napornemu delu.

Ana Ošlak

V prvem polletju letošnjega leta so izpolnili petdeset let starosti naslednji delavci:

TOZD Konfekcija Mozirje

- Lomšek Jože – strojnik
- Matko Ana – konfektionar
- Novak Ivanka – ročni delavec

TOZD Konfekcija Šoštanj

- Cegnar Zofka – konfektionar

Vsem jubilentom iskrene čestitke!

Drugi o nas...

ELKROJU SE ODPIRA TUDI AMERIŠKI TRG

Mozirski kolektiv je letos močno povečal izvoz, pomanjkanje surovin pa so občutili predvsem domači kupci

NAZARJE, 24. maja – V mozirskem Elkroju so letos močno povečali izvoz. V prvih štirih mesecih leta so izpolnili že dobrih 42 odstotkov letošnjih izvoznih obveznosti; na tuje so poslali kar 40 odstotkov izdelkov več kakor prejšnje leto. Novo za mozirske idelovalce hlače je, da se jim odpirajo zanimive izvozne možnosti celo na ameriškem tržišču. Zaradi kvalitete pa so še vedno zelo uspešni tudi na evropskem.

Za razliko od močno povečanega izvoza pa so v Elkroju letošnji obseg proizvodnje povečali samo za šest odstotkov. Prvič v zadnjih letih so imeli večje težave s surovinami, kar je slabo vplivalo predvsem na proizvodnjo za domači trg. Očitno bo le-ta tudi v prihodnje močno odvisna od ustvarjenega izvoza, saj si more tudi nazarski kolektiv surovine zagotavljati le z zajetnimi deviznimi udeležbami.

V prvih treh mesecih so ustvarili 185 milijonov dinarjev dohodka, kar je 89 odstotkov več kot v istem obdobju lani. Čistega dohodka je bilo za 105 milijonov dinarjev (primerjava z lanskim letom govori o 71-odstotnem povečanju).

Za 80 odstotkov pa so bili višji od lanskih tudi bruto osebni dohodki. Tako je v Elkroju zdaj le 2,2 odstotka delavcev, ki zaslužijo manj kot 15 tisoč dinarjev mesečno, kar 64 odstotkov pa jih prejema osebne dohodke med 20 in 30 tisoč dinarji. Kljub temu pa je delež osebnih dohodkov v dohodku precej nižji od povprečja v panogi – čeprav so v ustvarjenem dohodku na delavca na prvem mestu in bistveno odstopajo tudi v ustvarjeni akumulaciji in nekaterih drugih rezultatih.

(Delo, 25.5.1984) Ivica BRUNIK

Nov uredniški odbor glasila Kroj

Delavski svet DO je pred kratkim imenoval nov uredniški odbor internega glasila v naslednji sestavi:

1. Širko Peter, predsednik
2. Planovšek Slavka, član
3. Stermšnik Martina, član
4. Šaponjič Ivanka, član
5. Majetič Dominik, član
6. Štorgel Mija, član
7. Ošlak Ana, član

Novi, razširjeni uredniški odbor se je na svoji uvodni seji seznanil z nalogami in pristojnimi UO in sprejel program dela za tekoče leto. Do konca leta naj bi izšle še štiri številke internega glasila. Domenjeno je bilo, da bo vsak član UO pokrival določeno tematsko področje oziroma okolje, v katerem dela. To pa ne pomeni, da ne bomo veseli prispevkov ostalih sodelavcev. Težiti je potrebno za tem, da bo gradivo prihajalo kontinuirano iz vseh delovnih sredin, saj edino množičnost prispevkov in s tem pogojen kvalitetni izbor člankov lahko zagotovi kvalitetno in pestro vsebino glasila. Zato vas še enkrat vabimo, da se oglasite z najrazličnejšimi prispevki ali da na stvar oziroma dogodek, ki bi utegnil zanimati širši krog bralcev opozorite, bodisi urednico ali koga od članov uredniškega odbora, ki bo stvar pripravil za objavo. Prepričani smo, da je dogodkov, ki bi bili zanimivi in se jih še nismo dotaknili, še veliko, zato pričakujemo vaš odziv.

Urednica

TRADICIONALNO SREČANJE S POBJEDO

V mesecu maju smo se udeležili lahko rečem že tradicionalnega srečanja predstavnikov naše DO in Tekstilne tovarne Pobjeda iz Zagreba.

Srečanje je po ustaljeni navadi v mesecu maju v Zagrebu. Medtem, ko nas kolektiv Pobjede obišče v mesecu septembru, ob priliki našega občinskega praznika.

Na minulem srečanju v Zagrebu so bili prisotni predstavniki vodstev obeh OZD, predstavniki družbenopolitičnih

organizacij sindikata, mladine, ZK in pa ekipe športnikov.

Na tem srečanju sta bili v ozadju dve temi: poslovno sodelovanje med OZD in pa seveda težko pričakovani turnir v malem nogometu.

Vsem je že poznano, da je Pobjeda največji proizvajalec jeansa v Jugoslaviji in da je trenutno povpraševanje na trgu Jugoslavije po tej tkanini tako veliko, da ne morejo zagotoviti količin, ki jih kupci želijo.

Prav tako pa so potrebe Elkroja po tej tkanini tako velike, da jim Pobjeda kljub tesnim poslovnim in prijateljskim vezem ne more ugoditi, vendar so nam predstavniki te tovarne obljubili, da se bodo skušali čim bolj približati našim željam.

Po delovnem sestanku in malici v tovarni, smo se odpeljali na športno igrišče, kjer se je pričel turnir v malem nogometu. Sodelovale štiri ekipe: Pobjeda Zagreb, Pobjeda TOZD Virje, Dukat, mlečno predelovalna industrija in naša ekipa. Končni vrstni red ni bil po želji gostiteljev, saj je zmagala naša ekipa. Druga je bila ekipa Dukata, zadnji dve mesti pa sta si razdelili ekipi Pobjede. Rezultati na tekmah naše ekipe so bili že skoraj rokometni, saj smo prvo tekmo z ekipo Pobjede Virje dobili z 12:0, naslednjo pa z rezultatom 7:0 in tako osvojili zelo lep pokal.

Domačini pa so se izkazali kot dobri gostitelji, saj so nas popoldne peljali v vilo Zagreb, kjer smo si ogledali zbirko Ante Topića-Mimare. Na vse nas je razstava naredila globok vtis. Po večerji s prijeto glasbo smo se stežka odločili za povratek proti domu.

Miha Podsedeneš

Sindikavno prvenstvo v odbojki

V mesecu aprilu je bilo organizirano letošnje sindikalno prvenstvo v odbojki. Zaradi časovne stiske in zaradi bližajočih se prvomajskih praznikov je bilo tekmovanje kar na ponedeljek. To pa je dan, ko so mnogi na terenu, zato tudi v Elkroju nismo mogli, vsaj pri moških, sestaviti ekipe, ki bi branila lansko leto osvojeni pokal. Poleg tega se je letos pojavila zahteva, da mora vsaka TOZD in DSSS sestaviti svojo ekipo. Vsekakor je to interes posameznikov, ki v takem načinu tekmovanja vidijo uspeh svoje ekipe, ne

upoštevajo pa dejstva, da se s tem, še poslabša že tako ne preveč kvalitetni nivo igre same. Prav zaradi omenjenih razlogov tudi dekleta Elkroja niso mogla v kompletni postavi braniti lani osvojenega prvega mesta. Nastopile so samo predstavnice TOZD Konfekcija Mozirje in zasedle dobro drugo mesto, za kar jim čestitamo. Naslova prvakov pri moških in ženskah so tako osvojili igralci Kovinarstva z Ljubnega.

Najbrž bodo morali organizatorji takih in podobnih tekmovanj spoznati, da je razcepljanje ekip nesmiselno, saj vodi

do slabšanja kvalitete igre, obenem pa je verjetno namen tovrstnih tekmovanj, da ljudi—sodelavce združuje, povezuje, ne pa razdvaja in povzroča še večje vrzeli med delavci v posameznih TOZD in DSSS, saj se vendar vsi borimo in delamo za iste cilje. Vzemimo si ta primer kot poduk, da smo ne samo pri športu, tudi sicer združeni močnejši, da moramo delovati kot eno, torej uspešno sodelovati, ne glede na to, ali smo organizacijsko v tej ali oni temeljni organizaciji.

Vida Skok

JAVNA RADIJSKA ODDAJA V PROSTORIH ELKROJA

Dan pred dnevom OF so delavci Radia Celje in Novega tednika že drugič zapored organizirali javno radijsko oddajo, ki so jo prireditelji označili kot oddajo "v znamenju uspehov DO", ki jo predstavljajo.

"Elkroj iz Mozirja je ena izmed tistih naših tovarn, ki se lahko pohvali z izjemnimi gospodarskimi rezultati. Odveč bi bilo poudarjati, kako je Elkroj s svojimi hlačami osvojil domače kupce, ne moremo pa tudi mimo tega, da ne bi omenili izjemnih uspehov, ki jih dosega Elkroj na zunanjih, zahodnoevropskih tržiščih. Izvoz nenehno povečujejo, to pa je predvsem zasluga izjemne kakovosti izdelkov, pa tudi tega, da znajo v tej tovarni hitro slediti evropskim in svetovnim modnim gibanjem", je uvodoma predstavil Elkroj gledalcem, predvsem pa poslušalcem ob radijskih sprejemnikih, voditelj oddaje, Janez Vedenik.

Ljerka Belakova in Bogomir Veras med izvajanjem Prešernovega Povodnega moža.

Ansambel Šaleški fantje, igra skupaj že 17 let.

Med vedrimi zvoki narodnozabavnega ansambla Šaleški fantje in vokalnega kvinteta Frankolovčani je o rezultatih poslovanja v tekočem letu in načrtih za prihodnje spregovorila predsednica DS DO, tov. Ivanka Šaponjič, o vlogi in delu sindikata ter o počutju v Elkroju nasploh pa predsednica OO ZS TOZD Konfekcija Mozirje, tov. Poldica Čopar. Za razvedrilo predvsem mlajših je poskrbel zabavni ansambel O. K. iz Celja. Navdušeni smo bili tudi nad sproščenim nastopim učencev OŠ Mozirje, medtem ko sta pečat oddaji prgotovo dala izkušena mojstra govorne besede, igralca Ljudskega gledališča iz Celja, Ljerka Belakova in Bogomir Veras. Lahko rečemo, da sta nas navdušila in da smo ob tem pozabili, da ni bilo na prizorišče tistega, od katere-

ga smo pred oddajo največ pričakovali — Marjan Smode je menda na Elkroj kar pozabil ...

V. S.

TENIS-IMENITNA REKREACIJA

Tenis pomeni učinkovito dopolnilo vsemu tistemu, kar sodi k aerobni vadbi v naravi, zlasti hoji in teku. Zakaj tudi tenis?

Ne zaradi mode in tudi ne zaradi elegantnega oblačila, temveč zaradi igre same, ker je privlačna, zanimiva, vznemirljiva, razvedrilna, borbena. Za vse tiste, ki hodijo v gore, tečejo ali kolesarijo, je tenis mnogostranska dopolnilna gibalna dejavnost. Treba je

pozorno gledati, hitro zaznavati, reagirati, skakati, teči, hiteti, udarjati. Igranje tenisa pospešuje sposobnost koncentracije ter razvija vse komponente telesne sposobnosti: mišično moč, hitrost, koordinacijo, preciznost, ravnotežje, vzdržljivost. "Duševna antena" mora biti nenehno vključena, kajti tenis je treba igrati tako z glavo, kakor z rokami in nogami.

Priporoča se da bi igrali tenis tudi otroci, da bi dobili prvi lopar že v devetem letu starosti. Seveda gre za preprosto opremo, ki ni draga. Tenis lahko igramo tudi do visoke starosti, seveda ne tekmovalno, temveč za rekreacijo, za razvedrilo. Za krepitev srca je potrebno hoditi in teči v naravi, priporočljivo je tudi kopati se in plavati, za bogatenje prostega časa pa je le najbolj prijetno igrati tenis, odbojko, kegljati in balinati. Marsikdo se je že odločil za tenis, marsikdo se še bo. Tako bo spoznal in vzljubil še eno športno panogo, pomembno za rekreacijo.

Boris Tkalčič

„Dokler sem zvest resnici, sem zvest sebi”

Ivan Cankar

Čas, v katerem je živel Cankar, je del naše preteklosti, ki je že daleč, a vendar se v naši družbi ni veliko spremenilo. Res je, takrat še nismo imeli svoje republike, nismo bili sami svoj gospod, nismo imeli lastne države. Prišel je čas prve svetovne vojne in z njim nastanek kraljevine SHS. Takrat se je tudi končalo Cankarjevo življenje in uresničile so se njegove napovedi o združitvi južnoslovanskih narodov. Cankar je to že pred leti napovedal na svojih predavanjih in je v tej združitvi videl edino rešitev. In, ko so se po koncu vojne zamenjali voditelji političnih strank, je pričakoval, da se bodo le-ti ponašali bolj odgovorno in ne bodo gledali le na svoje koristi tako kot njihovi predhodniki. Žal, vse je ostalo neizpremenjeno.

Cankar je ljubil svojo domovino, zanjo je bil pripravljen žrtvovati vse. Kritiki so mislili drugače. Ker je bil drugačen od drugih, ker je imel napredne ideje in mu je bil glavni in edini cilj resnica, ga niso hoteli ali pa ga niso znali razumeti. Družba ga je zavračala, kritiki so ga obsojali. Za njegov čas so bile njegove misli preveč svobodoljubne, da bi

jih drugi znali razumeti. Zato je bil vse svoje življenje reven in zapostavljen v družbi. Bil je umetnik, toda žal rojen v času, ko družba ni iskala umetnosti. In ker je videl hinavščino in pokvarjenost višjih slojev in pokazal v svojih delih na njihove grehe, so ga izobčili. Bil je odpadnik, izdajalec. Toda, je mar človek res izdajalec, če pokaže in pove resnico? Takrat so bila takšna načela v naši družbi, kaj pa danes? Se je do danes kaj bistveno spremenilo?

Minilo je že več kot šestdeset let od Cankarjeve smrti, danes smo svobodni in živimo v socializmu. Cankar je danes priznan in cenjen kot velikan naše književnosti. Mnenje družbe pa ... Danes živi mnogo Cankarjevih sodobnikov, ki jim je prav tako resnica edini cilj. In ker pokažejo na krivice, na nepravilnosti v naši družbi — jih družba zavrača. Seveda je danes mnogo večja svoboda govora in tiska kot takrat, a vseeno, resnica je vedno področje, kjer moraš biti trden in nepopustljiv, če hočeš zmagati. Tudi današnji posamezniki, ki imajo napredne in resnicoljubne ideje, ne uspevajo. Kaj le lahko naredi eden proti veliki večini tistih, ki mislijo drugače? Nič, le ponižno lahko skloni glavo in reče: „Tako je”. Kdor pa tega noče, kdor ima ponos in vest in se noče pokoravati, pa ... "Pade skozi", bi rekli po domače in vsak bi razumel pomen teh besed. In zato mislim, da se družba od Cankarjevih časov do danes ni bistveno spremenila. Še vedno je resnica zapostavljena, odrinjena v najtemnejši kotiček in moramo se boriti vsi, ne samo nekateri, da bo postala vodilo vsem ljudem v pravičnejšem in bolj urejenem svetu. Seveda pa je potrebna moč in zavest, da je resnica nekaj velikega in plemenitega, nekaj človeškega, nekaj kar je v nas in česar ne smemo zatajiti, marveč se boriti, da bo resnica postala vodilo za svetlejšo prihodnost.

Saša

MORDA JO POZNATE?

Njena hiša stoji tik ob naši. Večkrat pride k nam na pogovor. Je starejših let. Ženica je majhna, zgrbljene postave z velikimi stopali. Če jo srečate proti večeru, se je prav verjetno prestrašite. Ponavadi je oblečena v staro, do kolen segajočo jopico z mnogimi odprtini, in v dolgo, črno krilo, ki se ji skoraj vleče po tleh. Ima temne lase, ki jih ima navadno navite na "feder". Izza velikih, sivih gub gledata dve majhni, prav tako sivi očesi. Sta neizmerno radoživi in opazita vsako

malenkost, ki se zgodi pri nas. Ima velik, zakrivljen nos, katerega si tako rada briše s svilenim robcem. Ob nosu so ohlapna lica, sivo-vijoličaste barve. Skoraj že vijolične ustnice se ji ob nasmehu zarežejo globoko v lica. To so tiste ustnice, ki neutrudno govorijo in govorijo in ponavadi rečejo tudi kakšno veselje, da se ji radi nasmejimo. Pod njimi je majhna, ošiljena bradica. Po naravi je dobrega srca. Predusem ima rada živali, ki jih ima polno stanovanje. Vedno je nasmejana in voljna storiti vse, kar je v njenih močeh. Z mojo mamo se večkrat zaplete v kratak, a hitro minljiv prepir, ki pa ga ona s svojo dobrosrčnostjo in iznajdljivostjo hitro spremeni v šalo in smeh, katerega smo vsi deležni. Po pogovorih se navadno pozno zvečer vrača kakor strašna prikazen domov. Občudujem njeno dobro voljo, s katero kljubuje letom.

Ivan ZAVOLOVŠEK, 7.b
OŠ Mozirje

DO VRBSKEGA JEZERA IN NAZAJ

Letošnji sindikalni izleti so bili v znamenju krajših relacij. Kot da je v nas še vcepljena nuja po zmanjševanju porabe vseh vrst energije in se zato nismo odločili za dvodnevna izleta, ki jih je predlagal sindikat, v Beograd in čez Vršič v dolino Trente. Največ zanimanja je veljalo organizaciji enodnevnih izletov in sicer izletu na Vrbsko jezero v Avstriji in izletu na Dolenjsko.

Jutro je bilo lepo in pričakovali smo prijeten dan. Toda kaj, ko se je "zakompleciralo" že kar na samem začetku in smo uspeli kreniti šele s skoraj enourno zamudo. Končno smo se odpeljali proti majhnemu prehodu Vič. Še sreča, da nismo imeli kakšnih posebnih težav in zapletov na meji! Kmalu je prišlo na vrsto tisto, za kar smo imeli ves dan občutek, da je bil glavni cilj izleta: postanek in nakupovanje v Pliberku. Prav je bilo, da smo se ustavili, tudi kaj kupili, vendar vsa nadaljnja pot je bila opravljena površno, mimogrede, tako, da smo imeli od izleta, torej od znamenitosti posameznih krajev oz. pokrajine, po kateri smo se vozili, bore malo.

Ustavili smo se le na Gosposvetskem polju, kjer smo si ogledali znameniti vojudski kamen iz leta 1834, daljši postanek pa smo si privoščili pri Gospe Sveti (Maria Saal), kjer smo imeli srečo in smo si poleg znamenite cerkve lahko ogledali celo poroko in "šranganje" pred cerkvijo. Značilno za novoporočence in svate tod je, da se poročajo v značilnih avstrijskih nošah (torej nimajo skrbi s tem, kako se bodo oblekli za tako slovesnost). Poroka je bila docela v nemščini in čeprav smo upali, da bomo slišali vsaj besedico v našem jeziku, se to ni zgodilo. Seveda nismo preverjali, ali je šlo za par nemške ali slovenske narodnosti.

Pot nas je vodila proti Vrbskemu jezeru, kjer smo se ustavili v hotelu Koročan. Čeprav je to slovenski hotel, nas z našimi dinarji niso prav nič prijazno sprejeli, zato pa so si vsaj nekateri dali duška s petjem slovenskih narodnih pesmi.

Po obvozu jezera (dolžina jezera 15 km in je največje jezero na Koroškem), katerega obala je v glavnem razprodana privatnim lastnikom, okolica pa posejana s številnimi lepimi hoteli, smo se pričeli vračati. Spotoma smo si kar iz avtobusa ogledali znamenitost in simbol Celovca, to je kip zmaja in orjaka z gorjačo, ki je, po pripovedki, poskušal ubiti zmaja, ki je strašil in rovaril po koroški zemlji. Ves čas vožnje po Avstriji smo čutili neko urejenost pokrajine, ki jo odlikujejo intenzivno obdelana polja in zelo urejena okolica hiš. Zelo malo je tod (tudi okrog hotelov) betona, kar daje svež, spočit izgled celotni pokrajini.

Kmalu smo se začeli vzpenjati proti Korenskemu sedlu in najbolj glasni v avtobusu so umolknili, kot da se jim toži po deželi, ki smo jo zapuščali ...? Avtobusi so sopihali po strmem klanecu in kar oddahnili smo si, ko smo prišli na vrh. Nekateri. Drugi šele, ko smo se znašli v varnem objemu domovine. In v avtobusu je bilo spet veselo...

Pečat izletu je prav gotovo dal zaključek v Kranjski gori. Čeprav so nas vodiči poskušali takoj po večerji "spraviti domov", jim to ni uspelo. Najbrž smo se res že naveličali gospodovalnega ravnanja le-teh in smo želeli vsaj zaključiti tako, kot se za sindikalni izlet spodobi. Da se znamo zabavati, najbrž ni potrebno posebej poudarjati. Odlična glasba ansambla "Karavela" nas je kar ponesla po plesišču, kot je bilo videti, pa smo muzikante navdušili tudi mi, saj so nas, ko smo se začeli odpravljati, prosili, naj še ostanemo, kljub te-

mu, da so v dvorano trumoma prihajali tudi drugi gostje.

Kakorkoli že, če bi ocenjevali izlet po tem, kaj smo videli, najbrž nebi mogli reči, da je bil najboljši. Vozili smo se mimo znamenitosti, ki smo jih želeli videti, kot npr. znameniti "Svet v malem" ali Ojstrški grad, za katerega pravijo, da je najlepši v Evropi, pa zanje ni bilo časa, na drugi strani pa smo izgubljali čas z nepotrebniimi, predolgimi postanki, kjer pravzaprav nismo imeli kaj delati. Verjetno bo potrebno v prihodnje bolj paziti, koga bomo izbrali za organizatorja izleta, saj nas Izletnikov vodiči ne tem izletu res niso navdušili. Najbrž bi človek ob opravljanju tovrstnega dela moral imeti posluš in smisel za družabnost in težnje večine, ne pa, da so ravnali z nami kot s prvošolčki v šolskih klopeh. Še sreča, da smo — po zaslugi lastne upornosti — zaključili tako kot smo, torej nadvse prijetno in najbrž ni bilo nikogar med nami, ki bi mu bilo žal, da se je odločil za ta izlet. Najbrž prav zaradi tega slednjega.

Vida Skok

IZLET NA DOLENJSKO

Za Dolenjsko nas je bilo ravno za en avtobus, zato je bilo vzdušje po celi poti prijetno. Po odhodu našega avtobusa izpred Elcroja in moziške pošte, kjer se vedno zbiramo za izlete, je naša pot vodila najprej do Celja, kjer je vstopila mlada prikupna vodička. Peljali smo se mimo Laškega, Rimskih toplic, Zidanega mostu, Radeč, Krškega, Brestanice do Kostanjevice pri Krki. Vodička nam je razlagala o zanimivostih vsakega kraja, mimo katerega smo se peljali. Vmes smo se ustavili nekje blizu Krškega v eni izmed obcestnih gostiln, da smo se malo okrepčali. Tudi med vožnjo smo počasi srkali razna poživila.

Kostanjevica je najmanjše slovensko mestece, ki leži na otočku sredi reke Krke. Največja zanimivost Kostanjevice je veliki grad, ki je bil nekdanji cistercijski samostan. Ta samostan je znan po največjih baročnih arkadah v Sloveniji. V obnovljenem gradu so danes stalne razstave slovenskih ekspresionističnih slikarjev; Franceta in Tona Kralja, Jožeta Gorjupa in našega najbolj znanega slikarja akademika Božidarja Jakca. Zunaj na trati poleg gradu je Forma viva. To je stalna razstava velikih kipov domačih in tujih umetnikov, ki se srečujejo v Kostanjevici vsako leto, tu ustvarjajo in razstavljajo. Znamenita je tudi gotška cerkev,

ki je danes namenjena kulturnim prireditvam, predvsem koncertom.

Z velikim zanimanjem smo si ogledali razstavljene slike naših mojstrov, zelo nas je navdušil Božidar Jakac s svojimi izrednimi portreti znanih oseb v različnih slikarskih tehnikah. V Kostanjeviški galeriji so razstavljene tudi slike starih mojstrov, ki so last kartuzijanskega samostana v Pleterjih. Te slike so vse na novo restavrirane, predstavljajo pa motive iz biblije in portrete takratnih mogotcev.

Po ogledu slik in Forme vive smo se odpeljali v Metliko. Metlika leži ob robu Gorajancev Beli krajini, reka Kolpa pa jo loči od hrvatske meje. Metlika je znana po svoji vinorodni okolici, zato smo si imeli namen ogledati metliško klet. V predkleti nam je predstojnik metliške kleti z diapozitivni prikazal cel proces pridobivanja vina od trgatve do polnjenja steklenic. Po razlagi smo si ogledali klet v kateri so bile tri vrste velikih sodov, nakar smo bili deležni še degustacije vin.

Naš naslednji obisk je bil v metliškem gradu, kjer je Belokrajnski muzej, ki je zelo interesanten. Tu so razstavljeni ostanki starih kultur: posoda, vaze, žare, nakit, orožje kot hebebarde, puške pištole, meči, sablje ter pohištvo, razna kmečka orodja itd. Po ogledu muzeja smo se napotili proti tovarni Beti Metlika, kjer so nekateri opravili nakupe v njihovi industrijski prodajalni.

Dobro razpoloženi smo se odpravili na kosilo v eno izmed metliških gostiln. Po vrnitvi proti domu smo imeli krajši postanek na gradu Otočec kljub temu, da so bile tu visoke cene pijač, nam niso pokvarile dobrega razpoloženja. Najbolj vroči so si privoščili kopel kar v Krki pred gradom. Po večerji in zabavi s plesom v hotelu Semič v Krškem, smo se v poznih večernih urah vračali domov.

Izlet je bil zelo pester, saj je vsak od nas našel tisto, kar ga je zanimalo ali privlačilo.

N i k o

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi očeta se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem za darovano cvetje in izkazano pomoč.

Erna Boršnak

NAGRADNA KRIŽANKA

192/1984

1119842571, 2

COBISS

SESTAVIL SREČO	VODJA PRIPRAVE IN RAZVOJA	LETALO PO DOMAČE	11 IN 15 ČRKA ABECEDA	1000 kg	RJAV KONJ	KELVIN		SPODNJA OKONČINA	DVA	TETOVO	VIRUSNA BOLEZEN
JUTRANJA HRANA							GLASBENI ZNAK				
DRUGO ZASEDAN- JE						TOLKALO VARUH OGNJIŠČA PRI RIMLJ.					
OSEBNI ZAJMEK			DOMAČA							EL. PREVODNOST ZDRAVILIŠČE	
VZKLIK			H21B PRI BEOGRADU						LIVNO		
			DŽEM						MADŽARSKA		
LOMLJENJE				NEHŠKI SPOLNIK			DELAVEC V PEKARNI	NAŠ KOOPEANT PREBIVALEC AZIJE			
OSEBNI ZAJMEK				KUBA		PANAMA			ŠABAC		
				RIMSKA ENA		PRITRD			RIMSKA ENA		
VOLT		REKA		ORGAN V USTIH							NAŠ KOOPE- QANT
		URUGVAJ		GLOB							
PIŠ VETRA			JOŽE HORVAT						OGULIN		
			KRMILQ						OTOR V JADRANU		
ŠPANIJA		ZENSKO IME				OSVET- LIENOST	JAJCE				
		VEZNIK					TONA				
1000 METROV										EL. UPORNOST	
										15. IN 17. ČRKA	
KLADA						MAKE- DONSKI PLES	PREDNOST				
							DVOJICA				
KISIK		PRITRDIL- NICA			16 IN 17 ČRKA ABECEDA			JEDRO			
		PRIZREN						SEBOHRV. JAJ			
NEWTON	PETER				PARADIŽ				20. ČRKA ABECEDA	RIMSKA 500	
										JOULE	
PREDLOG					NAŠ KOOPE- QANT						

1. nagrada – 1.000 din, 2. nagrada – 500 din, 3. nagrada – 200 din. REŠITVE ODDAJTE DO 20. JUNIJA.